



Punkt 20.

Orientering: Miljø- og Fødevareministerens henvendelse til kommunerne om vandløbsvedligeholdelse

2015-065138

Miljø- og Energiforvaltningen fremsender til Miljø- og Energiudvalgets orientering brev fra Miljø- og Fødevareministeren til kommunerne om vandløbsvedligeholdelse.

Beslutning:

Taget til orientering.



Sagsbeskrivelse

Resume

Miljø- og Fødevarerministeren har den 4. november 2015 udsendt et brev til borgmestre og kommunalbestyrelsesmedlemmer i kommunerne. Brevet handler om vandløbsvedligeholdelse (administration af vandløbsloven), herunder sammenhængen til retningslinjer i bilag 7 i vandplanerne (2009-2015). Aalborg Kommune følger allerede de anvisninger, som ministeren påpeger i brevet, og brevet giver derfor ikke anledning til at ændre praksis i Aalborg Kommune.

Indhold af ministerens brev.

Brevet er vedlagt som bilag 1. Retningslinjerne i vandplanerne er vedlagt som bilag 2. I brevet påpeger ministeren bl.a. i forhold til vandløbsloven, at:

- Vandløbsvedligeholdelsen skal ske i overensstemmelse med regulativet for det enkelte vandløb for at forebygge, at der sker oversvømmelse af vandløbsnære arealer.
- Kommunerne har fokus på, at vandløbene kan anvendes til vandafledning. Kommunerne skal dog i overensstemmelse med loven samtidig tage hensyn til de krav til vandløbskvalitet, som er fastsat eller forudsat i anden lovgivning. Det gælder fx miljømålene i vandplanerne jf. vedlagte bilag 2.

Kommentarer til ministerens brev

Vandløbsvedligeholdelsen udføres ud fra de bestemmelser, der fremgår af regulativerne. Vedligeholdelsens bestemmelser kan opdeles i 2 kategorier:

- Krav til vandløbets størrelse (dimensioner)
- grødeskæring (klipning af vandplanter og kantvegetation).

Vandløbets størrelse (dimensioner) er defineret ved en bundkote, bundbredde og et anlæg. Vandløbets dimensioner er fastlagt i vandløbskendelser. Ved revision af regulativer kan man, jf. vandløbsloven, ikke ændre på dimensionerne. Ændringer af vandløbsdimensioner kræver en regulering af vandløbet. Det er oftest brugerne af vandløbet (lodsejerne), som skal rejse en reguleringssag, hvis vandløbets dimensioner skal ændres. Udgifterne til reguleringssagen skal afholdes af brugerne (dem der har nytte af reguleringen).

Vandløbsmyndigheden kontrollerer ved tilsyn, om vandløbet har de dimensioner, som regulativet beskriver. Dette gøres ved at kontrollere vandløbets bundkoter, bundbredder og anlæg, og hvis dette ikke er overholdt, typisk på grund af aflejret sand i bunden af vandløbet, foretages en opgravning af det aflejrede materiale.

Regulativerne har bestemmelser om grødeskæring. Af regulativerne fremgår hvornår, hvor tit og hvor meget af grøden, der skal skæres. I Aalborg Kommunes regulativer er der for størstedelens vedkommende krav om 2 årlige grødeskæringer. Der er dog variationer mellem 1-3 grødeskæringer pr. år. I år med ekstraordinær meget nedbør eller grødevækst foretager Aalborg Kommune ekstra grødeskæringer i nogle af de større vandløb, fordi de ofte er styrende for vandstanden i mange mindre vandløb, som løber til disse. I år med ekstra meget nedbør eller grødevækst har vi fokus på ekstraskæringer, hvor det er nødvendigt. Beslutning om ekstragrødeskæring sker bl.a. på baggrund af observationer af vandstanden på kommunens vandstandsloggere.

Regulativerne beskriver, hvor meget grøde, der skal skæres, typisk beskrevet ved en bredde, den såkaldte strømrødbredde. Typisk er kravet 80 % af regulativets bredde. Vandløbene kan, jf. regulativerne, godt have et naturligt præg med variationer, hvis de har en vandføringsevne, som er mindst lige så god, som de beskrevne geometriske dimensioner. Vandløbet kan f.eks. således godt have en mindre bredde en regulativets bredde, hvis vandløbsbunden ligger dybere.

I Aalborg Kommune gøres en stor indsats for at planlægge tidspunkterne for grødeskæring, så der tages mest mulig hensyn til afvandingen. I takt med at grøden vokser i sommerhalvåret, bliver vandføringsevnen gradvis mindre og stiger igen ved en grødeskæring. Erfaringer viser, at hvis man skærer grøden hyppigt, vil hurtigvoksende vandplantearter blive dominerende, f.eks. pindsvineknop. Ændres praksis således, at der skæres i en større bredde, falder vandhastigheden, og der kommer mere lys, hvilket også fremmer hurtig genvækst af f.eks. pindsvineknop. Den forbedrede vandføringsevne, som er opnået ved grødeskæringen, kan derfor forsvinde hurtigt igen.



I Aalborg Kommune har vi succes med at skære i en smal strømrønde (inden for regulativets rammer), og hvor der skæres hårdt til bunden, den såkaldte "Aalborg-metode". Erfaringer viser, at genvæksten af grøden derved ikke sker så hurtigt, der kommer flere forskellige vandplantearter, og de hurtigvoksende arter hæmmes. Vandløbet uddybes også i strømrønden grundet større strømhastighed, og der kommer mange steder renskyllet grus frem. Denne metode gavner derfor både vandmiljøet og vandløbets afvandingssevne.

Lodsejere har kun krav på den afledningsevne, som fremgår af regulativerne. Det er ikke en garanti for, at der ikke kan ske oversvømmelser. Lodsejere kan have en oplevelse af, at vandløbenes afvandingssevne ikke er så stor som år tilbage, hvilket kan skyldes, at tørveholdige jorde i omdrift sætter sig.

Sammenholdes retningslinjerne i vandplanerne (se bilag 2) og Aalborg Kommunes vedligeholdelsespraksis fremgår det, at Aalborg Kommune tager store hensyn til afvandingen. Det gælder både for antallet af grødeskæringer, grødeskæringsens omfang, grødeskæringsmetode (Aalborg-modellen), samt timing af grødeskæringstidspunktet.

Grødeskæringspraksis i Aalborg Kommune tager i høj grad hensyn til afledningsevnen i vandløbene, hvor vi ofte gør en indsats ud over regulativets krav. Samtidig giver kommunens vedligeholdelsespraksis et godt vandmiljø med større artsdiversitet for både planter, insekter og fisk. Aalborg Kommune har en forpligtigelse til at opfylde målene i Vandrammedirektivet, som er overordnet anden planlægning, herunder vandløbsloven.

Aalborg Kommune har fokus på klimaændringer, hvor det især er udledninger fra befæstede arealer, der giver udfordringer ved skybrud. Perioder med længerevarende regn giver også udfordringer, som ikke kun relateres til befæstede arealer. Klimaudfordringerne skal løses i et mere helhedsorienteret perspektiv, hvor også tilbageholdelse af vand og kontrollerede oversvømmelser kan indgå som instrumenter.

Ministerens brev giver derfor ikke anledning til, at Aalborg Kommunes praksis med vandløbsvedligeholdelse ændres, heller ikke efter regulativrevision.



Bilag:

Bilag 1: Brev fra Miljø- og Fødevareministerens henvendelse til kommunerne om vandløbsvedligeholdelse.

Bilag 2: Retningslinjer om grødeskæring fra vandplanens bilag 7